

**POZNAJETE LI NEKOG TKO JE ŽRTVA
ILI SVJEDOK KAZNENOG DJELA?**

NACIONALNI POZIVNI CENTAR ZA ŽRTVE KAZNENIH DJELA I PREKRŠAJA 116 006

PROTOKOL O POSTUPANJU VOLONTERA NACIONALNOG POZIVNOG CENTRA ZA ŽRTVE KAZNENIH DJELA I PREKRŠAJA U SLUČAJU NASILJA U OBITELJI

Nasilje u obitelji kao najrašireniji oblik rodno uvjetovanog nasilja predstavlja kršenje osnovnih ljudskih prava; oblik je i diskriminacije te ne prepoznaje etničke ili klasne razlike, kao ni dobne ni zemljopisne granice. Nasilje u obitelji predstavlja društveni problem čije posljedice osim na pojedinca i njegovu obitelj utječu i na cijelu zajednicu.

Problematika nasilja u obitelji u Republici Hrvatskoj regulirana je kaznenim i prekršajnim zakonodavstvom. Pitanje nasilja u obitelji kaznenopravno je regulirano Kaznenim zakonom (NN, broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18) i procesnim odredbama Zakona o kaznenom postupku (NN, broj: 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17) , a prekršajopravno odredbama Zakona o zaštiti nasilja u obitelji (NN, broj 70/17) te Prekršajnog zakona (NN, broj: 107/07, 39/13, 157/13, 110/15, 70/17, 118/18).

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji propisuje da je nasilje u obitelji:

1. tjelesno nasilje;
2. tjelesno kažnjavanje ili drugi način ponižavajućeg postupanja prema djeci;
3. psihičko nasilje koje je kod žrtve prouzročilo povredu dostojanstva ili uznemirenost;
4. spolno uznemiravanje;
5. ekonomsko nasilje kao zabrana ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim приходima ili imovine stečene osobnim radom ili nasljeđivanjem, onemogućavanje zapošljavanja, uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog kućanstva i za skrb o djeci i
6. zanemarivanje potreba osobe s invaliditetom ili osobe starije životne dobi koje dovodi do njezine uznemirenosti ili vrijeđa njezino dostojanstvo i time joj nanosi tjelesne ili duševne patnje

Zakon se primjenjuje na sljedeće osobe:

1. bračni drug, izvanbračni drug, životni partner, neformalni životni partner, njihova zajednička djeca te djeca svakog od njih, srodnici po krvi u ravnoj lozi, srodnici u pobočnoj lozi zaključno do trećeg stupnja, srodnici po tazbini u bračnoj i izvanbračnoj zajednici do zaključno drugog stupnja, posvojitelj, posvojenik
2. bivši bračni drug, bivši izvanbračni drug, bivši životni partner, bivši neformalni životni partner, osobe koje imaju zajedničko dijete te osobe koje žive u zajedničkom kućanstvu.

Osobe koje uživaju posebnu zaštitu temeljem navedenog Zakona su žene, djeca, osobe s invaliditetom i osobe starije životne dobi. Poseban problem nasilja u obitelji predstavlja nasilje nad djecom budući da je nasilje u obitelji nad odraslima i među partnerima teško odvojivo od nasilja nad djecom. Djeca su žrtve nasilja u obitelji bilo da su izravno izložena bilo kojem obliku nasilničkog ponašanja bilo da svjedoče nasilju između odraslih članova obitelji. Protokol o postupanju u slučaju nasilja u obitelji definira način postupanja i suradnje nadležnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi pojedinih aktivnosti radi prevencije i sprječavanja nasilja, zaštite žrtve i kažnjavanje počinitelja nasilja.

Nacionalni pozivni centar za žrtve kaznenih djela i prekršaja (NPC) je anonimna i besplatna linija za žrtve i svjedoke kaznenih djela i prekršaja koja djeluje u sklopu Udruge za podršku žrtvama i svjedocima.

Linija NPC-a koristi standardizirani europski broj od društvenog značaja 116 006 u čijem je djelokrugu:

Pružanje emocionalne podrške

- Informiranje o pravima
- Davanje praktičnih informacija
- Upućivanje na organizacije civilnog društva i institucije za daljnju specijaliziranu podršku i pomoć

Podršku na 116 006 broju pružaju posebno obučeni volonteri uz nadzor zaposlenica Udruge, koordinatorica Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja.

— Pojedini izrazi u ovom Protokolu imaju sljedeće —

1. Emocionalna podrška predstavlja takav oblik komunikacije kojom se nastoje ublažiti emocije koje utječu na tjelesne funkcije i kognitivne sposobnosti. Emocionalna podrška je oblik komunikacije zahvaljujući kojem osoba stječe osjećaj prihvaćanja, sigurnosti i mogućnost slobodnog iznošenja svojih briga, strahova, nelagode i drugih emocija koje osjeća vezano uz pretrpljeno kazneno djelo ili prekršaj.

2. Pružanje općih procesnih informacija žrtvama, svjedocima i članovima njihovih obitelji u prethodnom, kaznenom i prekršajnom postupku odnosi se na pružanje informacija o pravima žrtava i svjedoka utvrđenih posebnim propisima. Pružanje procesnih informacija žrtvama, svjedocima i članovima njihovih obitelji odnosi se na informacije o tijeku prethodnog, kaznenog i prekršajnog postupka, te ulogi sudionika u postupku. Praktična informacija uključuje i pružanje informacija o tijelima državne uprave, tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave, javnim ustanovama i organizacijama civilnog društva, koje pružaju različite oblike pomoći u skladu s potrebama žrtava i svjedoka.

Ovaj protokol je izrađen na temelju Priručnika za volontere Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja te Pravilnika o volontiranju Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja.

Izrazi koji se koriste u ovom Protokolu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

SVRHA PROTOKOLA

Svrha ovog protokola je definiranje postupanja volontera Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja kod zaprimanja poziva vezanih uz nasilje u obitelji s ciljem utvrđivanja potreba i pružanja odgovarajuće podrške.

POSTUPANJE VOLONTERA

Prema žrtvama nasilja volonteri su dužni postupati na posebno obziran, nepristran i stručan način poštujući njihovo dostojanstvo

Volonteri Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja pružaju podršku žrtvama i svjedocima kao i članovima njihovih obitelji tijekom prekršajnog i kaznenog postupka, prije i tijekom pokretanja kaznenog/prekršajnog postupka. Podrška može biti pružena i nakon pravomoćnog dovršetka postupka.

U obavljanju poslova podrške, zaposlenici i volonteri NPC-a surađuju s policijom, državnim odvjetništvom, ministarstvom nadležnim za poslove pravosuđa, tijelima državne uprave, tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave, javnim ustanovama i organizacijama civilnog društva te stručnjacima koji se bave promocijom prava i pružanjem pomoći žrtvama.

Poslovi podrške žrtvama, svjedocima i članovima njihovih obitelji obuhvaćaju:

- pružanje emocionalne podrške;
- pružanje općih procesnih informacija o pravima žrtava i svjedoka u prethodnom, kaznenom i prekršajnom postupku, u skladu s odredbama posebnih propisa;
- pružanje tehničkih i praktičnih informacija;
- upućivanje na specijalizirane institucije ovisno o potrebama žrtava, svjedoka i osoba u njihovoj pratnji (članova obitelji, skrbnika);

Pružanje emocionalne podrške i općih procesnih, tehničkih i praktičnih informacija žrtvama i svjedocima osigurava se putem telefona.

Prilikom pružanja emocionalne podrške i općih procesnih, tehničkih i praktičnih informacija, volonteri ne smiju razgovarati sa žrtvama i svjedocima o sadržaju njihova iskaza, niti ih upućivati što će i kako iskazivati.

— Nakon zaprimanja poziva žrtve nasilja u obitelji volonteri su dužni: —

- provjeriti nalazi li se žrtva trenutno na sigurnom, a ukoliko se nalazi u neposrednoj opasnosti, dužni su obavijestiti koordinatorice ili izvršnog direktora Udruge koji će kontaktirati nadležne institucije i prijaviti nasilje u tijeku;
- nakon utvrđivanja sigurnosti žrtve potrebno je pribaviti informacije o počinjenom kaznenom/prekršajnom djelu, a posebno informaciju o podnesenoj prijavi nadležnim institucijama;
- ispitati potrebe žrtve i korake koje ista želi poduzeti te sukladno dobivenim informacijama informirati o mogućnostima (prijava nasilja u obitelji nadležnoj policijskoj postaji ili državnom odvjetništvu; mogućnost izricanja mjera opreza/zaštitnih mjera; mogućnost smještaja u sigurnim kućama);
- pružiti emocionalnu podršku i opće procesne, tehničke i praktične informacije;
- po potrebi uputiti žrtvu na organizacije civilnog društva kako bi ostvarila psihološku, pravnu ili socijalnu podršku;
- pozvati žrtvu na novi razgovor;
- unijeti zaprimljeni poziv u za to predviđen obrazac.

Ova je publikacija financirana sredstvima iz Rights, Equality and Citizenship programa (2014.-2020.) Europske unije

Ova publikacija kreirana je uz financijsku podršku Grada Zagreba. Sadržaj ove publikacije u isključivoj je odgovornosti udruge B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran. i ni pod kojim se uvjetima ne može smatrati kao odraz stajališta Grada Zagreba.

BaBe!
Budi aktivna. Budi emancipiran.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za ravnopravnost spolova

BaBe!
Budi aktivna. Budi emancipiran.

